

Uddannelse blandt unge med psykiske lidelser



Resumé

Det er vigtig, at borgere med psykiske lidelser får en sammenhængende og helhedsorienteret indsats. Her er uddannelse en vigtig forudsætning for unges fremtidsmuligheder og trivsel. Uddannelse kan medvirke til at sikre fodfæste på arbejdsmarkedet samt give bedre muligheder for at navigere socialt i det nære samfund.

I Nationale mål 2019 opgøres for første gang en indikator, som beskriver andelen af 25-årige, med en psykiatrisk relateret sundhedskontakt, der har fuldført ungdomsuddannelse. Dette indblik ser nærmere på denne gruppe af borgere og sammenligner med det generelle uddannelsesniveau for en hel årgang af 25-årige.

Hovedresultater

- Færre borgere med en psykiatrisk relateret sundhedskontakt fuldfører en ungdomsuddannelse sammenlignet med en hel årgang af 25-årige. Der er dog en opadgående tendens for hele årgangen i perioden 2014-2017, som fuldfører en ungdomsuddannelse.
- Andelen af borgere, der fuldfører en ungdomsuddannelse med og uden en psykiatrisk relateret sundhedskontakt, er højest i Region Hovedstaden.
- En højere andel af kvinder med en psykiatrisk relateret sundhedskontakt fuldfører en ungdomsuddannelse end mænd. Mænd har vanskeligere ved at fuldføre en ungdomsuddannelse, når de først har haft en psykiatrisk relateret sundhedskontakt.
- Der er store kommunale forskelle i andel af borgere en med fuldført ungdomsuddannelse og en psykiatrisk relateret sundhedskontakt.

Boks 1: Afgrænsning af borgere i fokus

En psykiatrisk relateret sundhedskontakt omfatter borgere der inden for de seneste 10 år, fra det år de fylder 25 år og tilbage (dvs. fra de er 16 til de er 25), har haft enten en aktions- eller bidiagnose DF00*-DF99* ("psykiske lidelser og adfærdsmæssige forstyrrelser") på en sygehuskontakt, psykiatrisk sygehuskontakt (hospitalsspeciale 50 eller 52) eller kontakt til privatpraktiserende psykiater eller børne- og ungdomspsykiater (praksisspeciale 24 og 26).

Uddannelsesniveau:

- Populationen som pr. 1. oktober i opgørelsesåret har fuldført en ungdomsuddannelse (ungdomsuddannelser består af alle gymnasiale og erhvervsfaglige uddannelser).

Andel med fuldført ungdomsuddannelse:

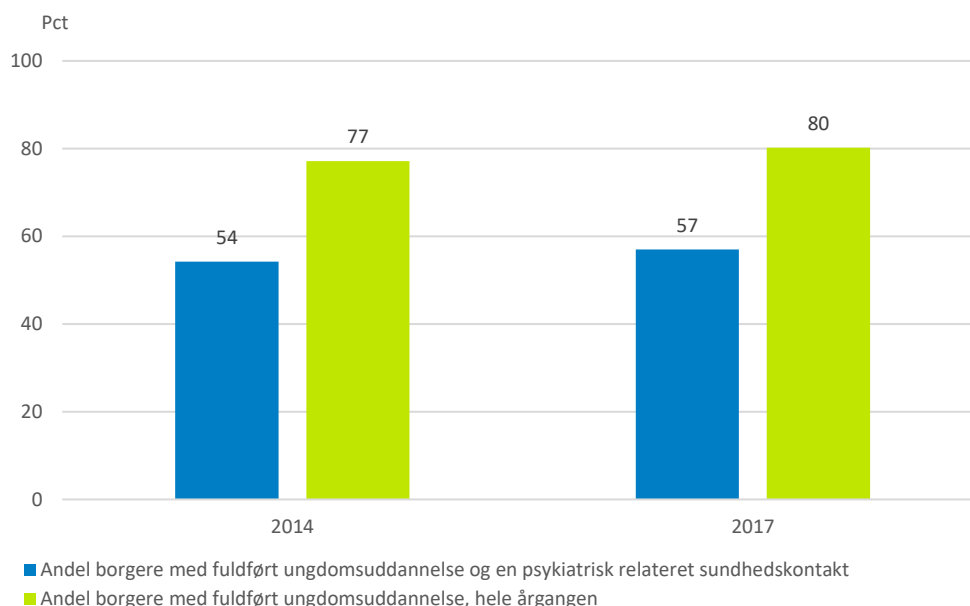
- Andelen består af borgere med fuldført ungdomsuddannelse, der har en psykiatrisk relateret sundhedskontakt sammenholdt med alle, som har en psykiatrisk relateret sundhedskontakt.
- Andelen sammenholdes samme andel i befolkningen. Dvs. en hel årgang af 25-årige alle inklusiv.

Færre borgere med en psykiatrisk relateret sundhedskontakt fuldfører en ungdomsuddannelse

I 2017 havde 57 pct. af de 25-årige med en psykiatrisk relateret sundhedskontakt fuldført en ungdomsuddannelse. Det er lavere end for den samlede årgang af 25-årige, hvor 80 pct. havde fuldført en ungdomsuddannelse i 2017, *jf. Figur 1*.

Det generelle uddannelsesniveau for begge grupper af borgere er steget fra 2014 til 2017. Derfor forbliver forskellen mellem de to grupper i perioden 2014-2017 nogenlunde konstant, *jf. Figur 1*.

Figur 1 Andelen af 25-årige med fuldført ungdomsuddannelse for hhv. unge med en psykiatrisk relateret sundhedskontakt og hele årgangen af 25-årige



Kilde: Landspatientregisteret, Sygesikringsregistret og CPR-registret, Sundhedsdatastyrelsen samt Danmarks statistiks Uddannelsesregister.

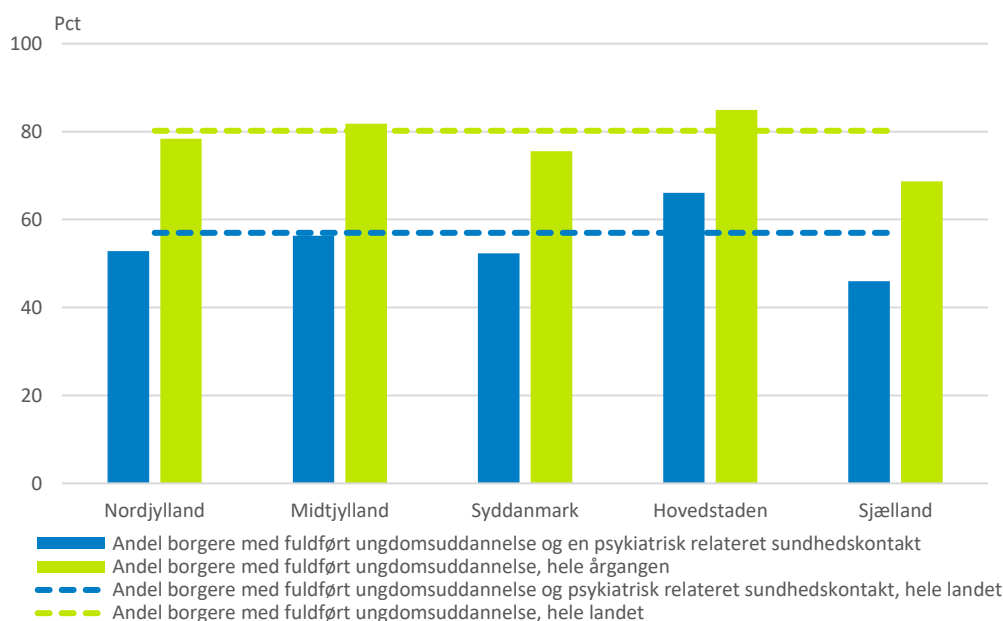
Note: Andelen, der har fuldført en ungdomsuddannelse, er defineret i Boks 1. Tallene er kønsstandardiserede ud fra 2014. Tallene er ikke helt identiske med Danmarks Statistiks (DST) uddannelsesstabeller, idet der i denne opgørelse bl.a. medtages personer, som er i gang med en længere videregående uddannelse, men ikke står som havende fuldført grundskole eller ungdomsuddannelse.

Region Hovedstaden har den højeste andel af 25-årige, der fuldfører en ungdomsuddannelse

I 2017 har 85 pct. af de 25-årige i Region Hovedstaden fuldført en ungdomsuddannelse, jf. Figur 2. Det tilsvarende tal for Region Sjælland er på 69 pct. Har den 25-årige tidligere haft en psykiatrisk relateret sundhedskontakt, er det alene 46 pct. af de 25-årige i Region Sjælland, som fuldfører en ungdomsuddannelse. I Region Hovedstaden er det derimod 66 pct. af de 25-årige med en psykiatrisk relateret sundhedskontakt, der har fuldført en ungdomsuddannelse. Region Hovedstaden formår at have et uddannelsesniveau for borgere med en tidligere psykiatrisk relateret sundhedskontakt på niveau med den samlede årgang af 25-årige i Region Sjælland.

Desuden har Region Hovedstaden også den mindste forskel mellem det generelle uddannelsesniveau og uddannelsesniveaut for de borgere, som har en psykiatrisk relateret sundhedskontakt.

Figur 2 Andelen af 25-årige med fuldført ungdomsuddannelse for hhv. unge med en psykiatrisk relateret sundhedskontakt og hele årgangen af 25-årige, regionsfordelt, 2017



Kilde: Landspatientregisteret, Sygesikringsregistret og CPR-registret, Sundhedsdatastyrelsen samt Danmarks statistiks Uddannelsesregister.

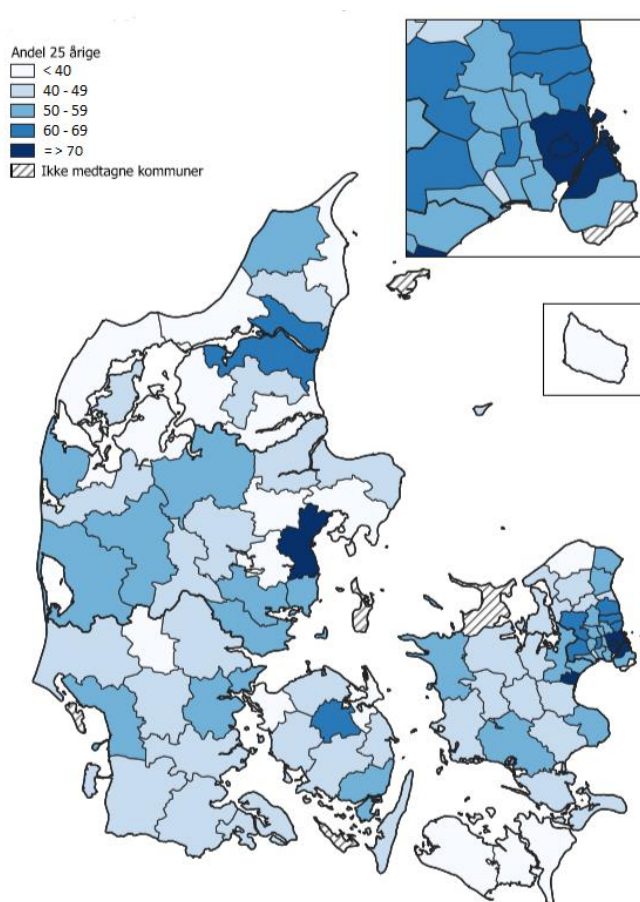
Note: Andelen, der har fuldført en ungdomsuddannelse, er defineret i Boks 1.

Tallene er ikke helt identiske med Danmarks Statistiks (DST) uddannelsesstabeller, idet der i denne opgørelse bl.a. medtages personer, som er i gang med en længere videregående uddannelse, men ikke står som havende fuldført grundskole eller ungdomsuddannelse.

Store kommunale forskelle i andelen med fuldført ungdomsuddannelse og psykiatrisk relateret sundhedskontakt

Andelen af 25-årige med en fuldført ungdomsuddannelse og en psykiatrisk relateret sundhedskontakt er størst i de store byer. *Jf.* Figur 3. Således ligger København (76 pct.) og Aarhus (72 pct.) betydeligt over flere af de mindre kommuner. Analysen viser ikke noget om, hvilke og hvor mange psykiatrisk relateret kontakter de unge har haft. Forskelle på tværs af kommuner kan således afspejle sværhedsgraden af sygdommen, herunder flyttemønstre ift. hvilke borgere med psykiske lidelser, der flytter til byerne. Forskellene kan også afspejle andre forhold som uddannelsesindsatser målrettet denne gruppe borgere.

Figur 3 Andelen af 25-årige med fuldført ungdomsuddannelse for unge med psykiatrisk relateret sundhedskontakt, fordelt på kommuner, 2017



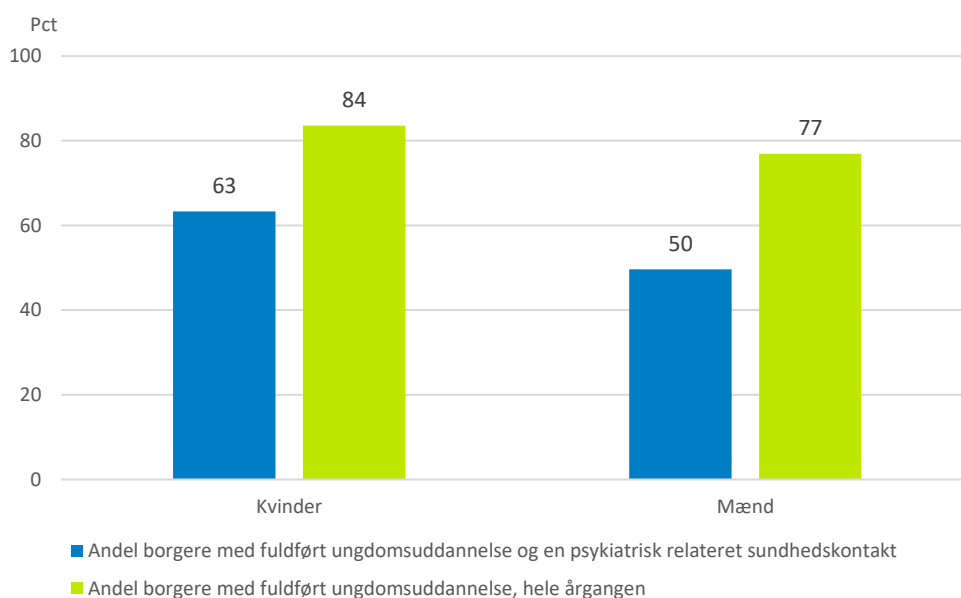
Kilde: Landspatientregisteret, Sygesikringsregistret og CPR-registret, Sundhedsdatastyrelsen samt Danmarks statistiks Uddannelsesregister.

Note: Kommuner der ikke er medtaget (skraveret), har for få observationer enten i tæller eller nævner. Andelen, der har fuldført en ungdomsuddannelse, er defineret i Boks 1. Tallene er ikke helt identiske med Danmarks Statistiks (DST) uddannelsesregister, idet der i denne opgørelse bl.a. medtages personer, som er i gang med en længere videregående uddannelse, men ikke står som havende fuldført grundskole eller ungdomsuddannelse.

Kvinder med en psykiatrisk relateret sundhedskontakt fuldfører hyppigere en ungdomsuddannelse end mænd

En højere andel af kvinder med en psykiatrisk relateret sundhedskontakt fuldfører en ungdomsuddannelse end mænd. *jf. Figur 4.* Desuden har den mandlige årgang vanskeligere ved at fuldføre en ungdomsuddannelse sammenholdt med hele årgangen af mænd, end tilfældet er for kvinder. Dvs. mænd også har vanskeligere ved at fuldføre en ungdomsuddannelse, når de har en psykiatrisk relateret sundhedskontakt, end tilfældet er for kvinder.

Figur 4 Andelen af 25-årige med fuldført ungdomsuddannelse for hhv. unge med psykiatrisk relateret sundhedskontakt og hele årgangen af 25-årige, fordelt på køn, 2017



Kilde: Landspatientregisteret, Sygesikringsregistret og CPR-registret, Sundhedsdatastyrelsen samt Danmarks statistiks Uddannelsesregister.

Note: Andelen, der har fuldført en ungdomsuddannelse, er defineret i Boks 1.

Tallene er ikke helt identiske med Danmarks Statistiks (DST) uddannelsesstabeller, idet der i denne opgørelse bl.a. medtages personer, som er i gang med en længere videregående uddannelse, men ikke står som havende fuldført grundskole eller ungdomsuddannelse.